[2020] 9 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 878

ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1121)

25 ਸਤੰਬਰ, 2020

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860:

ਐੱਸਐੱਸ 302/34, 392, 201 ਅਤੇ 420 ਪਰਿਸੀਕਿਊਸ਼ਨਲ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ - ਹੋਲਡ: ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਬੂਤ, ਹਾਲਾਤ, ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ, ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਾਬਾਲਗ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973:

ਐੱਸ. 378 ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ - ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ - ਦਾ ਘੇਰਾ: ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਵੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ।

ਜਾਂਚ:

ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ। 166(3) ਅਤੇ (4) ਅਤੇ 100(4) ਕਰੋੜ ਪੀ.ਸੀ. ਹੋਲਡ: ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ, ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਵਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਗੈਰ-ਅਨੁਸਾਰੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗੀ - ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਐੱਸ.ਐੱਸ. 100(4) ਅਤੇ 166(3) ਅਤੇ (4).

ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

ਸਬੂਤ:

ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤ - ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ - ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ: ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਪਰ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਤੋਲਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ। [ਪੈਰਾ 5.2.1][894-ਈ-ਐੱਫ]

ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 189: [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039; ਵਿਜੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2019) 5 ਐਸਸੀਸੀ 436: [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 994 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.2 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪਰਾ 5.2.3] [895-ਸੀ-ਡੀ]

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1999) 2 ਐਸਸੀਸੀ 10: [1998] 3 ਐਸਯੂਪੀਐਲ. ਐਸਸੀਆਰ 594 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.3 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰੋ। [ਪੈਰਾ 10][905- ਬੀ]

2.1 ਪਰਿਸਥਿਤੀਗਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ

ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 5.4][899-ਏ-ਬੀ]

ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 189: [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039; ਜੀ. ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 593: [2010] 10 ਐਸਸੀਆਰ 377 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.2 ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 6.1][902 - ਡੀ-ਐੱਫ]

2.3 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 18-ਆਈਓ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ 8.9.2010 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 9.9.2010 ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 5 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਤੋਂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਰੱਸੀ, ਚਾਕੂ ਆਦਿ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੋ, ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 5 ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਰੱਸੀ ਅਤੇ ਚਾਕੂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾ ਤਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਜਾਂਚ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਆਈਓ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 8.9.2010 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਆਈ.ਓ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 2.9.2010 ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੋਂ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਆਈ.ਓ ਨੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਆਈਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਪੀ52, ਚਾਕੂ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ59 ਅਤੇ ਵੈਸਟ ਐਕਸ. ਪੀ54. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 5 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਕੂ ਅਤੇ

ਰੱਸੀ 2.9.2010 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 9.9.2010 ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਚਾਕੂ, ਰੱਸੀ ਆਦਿ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਕੂ, ਰੱਸੀ ਅਤੇ ਵੇਸਟ 2.9.2010 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, 8.9.2010 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 6.1][902 -ਐਫ-ਐਚ; 903-ਏ-ਸੀ]

2.4 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਜੀਪ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਜੀਪ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 166 (3 ਅਤੇ 4), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 100 (4) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੁੱਚੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਵਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7][903 ਡੀ-ਐੱਫ]

> ਰੌਨੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1998) 3 ਐਸਸੀਸੀ 625: [1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 162; C. ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 567: [2010] 10 ਐਸਸੀਆਰ 262; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (1994) 3 ਐਸਸੀਸੀ 299: [1994] 2 ਐਸਸੀਆਰ 208; ਸੁਧਾ ਰੇਣੁਕਈਆ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2017) 13 ਐਸਸੀਸੀ 81 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.5 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਈਓ ਨੇ ਵੀ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ, ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਰੇਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 8][903-ਜੀ-ਐੱਚ; 904-ਏ]

2.6 ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਲਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9][904-ਸੀ]

ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਾਹਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1995) 1 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਸੀ 80: [1994] 1 ਐਸਯੂਪੀਐਲ ਐਸਸੀਆਰ 483; ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 189: [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.7 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10][905-ਸੀ]

ਬੰਨਾਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2018) 5 ਐਸਸੀਸੀ 790 : [2018] 4 ਐਸਸੀਆਰ 623; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਮਹੇਸ਼ ਧੋਲਪੁਰੀਆ (2019) 7 ਐਸਸੀਸੀ 678; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਉਰਫ ਮਦਾਨੀਆ (2019) 13 ਐਸਸੀਸੀ 653 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। -

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2018] 4 ਐਸਸੀਆਰ 623	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 3.1
(2019) 7 ਐਸਸੀਸੀ 678	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 3.1
(2019) 13 ਐਸਸੀਸੀ 653	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 3.1
[1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 162	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 4.4
[2010] 10 ਐਸਸੀਆਰ 262	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 4.4
[1994] 2 ਐਸਸੀਆਰ 208	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 4.4
(2017) 13 ਐਸਸੀਸੀ 81	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 4.4
[2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 5.2.1
[1998] 3 ਐਸਯੂਪੀਐਲ ਐਸਸੀਆਰ 594	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 5.2.3
[2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 994	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 5.3
[2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 5.4

[2010] 10 ਐਸਸੀਆਰ 377	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 5.5
[1998] 1 ਐਸਯੂਪੀਐਲ ਐਸਸੀਆਰ 483	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 9
[2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1039	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 9

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2016 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1121।

ਸੀਆਰਐੱਲ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.09.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। 2012 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 464.

ਮਨਨ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅੰਜਨੀ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜੁਲ ਦਿਵੇਦੀ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼ਿਵ ਰਾਮ ਪਾਂਡੇ, ਅਭਿਮਨਿਊ ਝਾਂਬਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰ.ਏ. ਥੋਨਪੀਨਾਓ ਥੰਗਲ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਝਾਂਬ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮਲਤਾ ਰੰਗਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਤਨੇਈ ਮਾਵੀ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਖਰਜੀ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.**

1. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 464 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 20.09.2016 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - ਰਾਜ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ - ਧਾਰਾ 302, 34, 392, 201 ਅਤੇ 420, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ 34, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ - ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 302, 34, 392, 420 ਅਤੇ 201, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ 2.9.2010 ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਬੀਹਾਲੀ ਰੋਡ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਕਿ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4 ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਥਾਣਾ ਭੁੰਤਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੀ; ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ; ਰੁਕਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪੁਸ਼ਪਰਾਜ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਰਾਹੀਂ ਥਾਣਾ ਭੁੰਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਐਫਆਈਆਰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਨੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਕਿ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮ੍ਰਿਤਕ

ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.18 ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਸ.ਐਚ.ਓ/ਐਸ.ਆਈ. ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ 5.9.2010 ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਗੱਡੀ (ਜੀਪ) ਲਾਵਾਰਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੈ। ਆਈਓ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ 45 ਸੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਜੀਪ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਕ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ, ਤਿੰਨ ਫ਼ੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੀਪ ਦੇ ਡੈਸ਼ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਪਏ ਸਨ | ਆਈਓ ਨੇ ਮੈਮੋ ਰਾਹੀਂ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਏ। ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੋਬਾਈਲ ਤੋਂ ਆਈ.ਓ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਡਾਇਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨੰਬਰ 9805523262 ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਡੋਹ ਬਜੌੜਾ ਐਂਟ ਵਿਖੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 8.9.2010 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਆਈ.ਓ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਰੈਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ। ਆਈ.ਓ ਨੇ 09.09.2010 ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਈ.ਓ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

2.1 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 19 ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ 9 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਐੱਸਐੱਲ.ਸੰ..	ਨਾਮ
01.	ਬੀਰੀ ਸਿੰਘ (ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ) (ਉਦਾਹਰਨ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.. 2/ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2/ ਡੀ)
02	ਦਿਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਜੀਪ, ਫੋਟੋਆਂ, ਮੋਬਾਈਲ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗਵਾਹ) ਸਾਬਕਾ.ਪੀਡਬਲਯੂ/ ਏ
03.	ਲੱਕੀ (ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਗਵਾਹ)
04	ਸੁਭਾਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿਤਾ)
05	ਰਾਮਪਾਲ, ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਾ ਗਵਾਹ
06	ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਉਹ ਰੋਪੜ (ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/ਬੀ) ਤੋਂ ਕਰੈਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।
07	ਜੋਤੀ ਕੁਮਾਰ, ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਬਕਸੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਮੌਕੇ ਗਵਾਹ
08	ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੋਹਲੀ + ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ
09	ਐੱਚ.ਸੀ. ਪੁਣੇ ਰਾਮ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 313, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨਾਂ, ਵਾਹਨ (ਜੀਪ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ (ਜੀਪ ਤੋਂ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਕੇਸ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵੇਂ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨਾਂ, ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੀਪ ਤੋਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਵਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 5 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 6. ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਪਾਓ. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ, ਵਿਦਿਅਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2.2 ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, 34, 392 ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। , 420 ਅਤੇ 201, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ - ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, 34, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 392, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 25,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 420, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 201, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

2.3 ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:

i) ਇਹ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ;

ii) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ੱਕ, ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ;

iii) ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ;

iv) ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਚੇਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੜੀ ਗਾਇਬ ਸੀ;

v) ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ;

vi) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਚਾਕੂ, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ;

vii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ 09.09.2010 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਮਨਘੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਵਿਚਲੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ;

viii) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 6.9.2010 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ7 ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਜੀਪ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

ix) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 166(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਦਦ ਨਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭੁੰਤਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਆਈ.ਓ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਮੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ;

x) ਕਿ ਆਈ.ਓਨੇ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਈ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਸਨ;

xi) ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਆਈਓ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਕਾਲ-ਲੌਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਈਓ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਲੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਕੌਣ ਸਨ; ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ; ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮੋਬਾਈਲ ਰੋਪੜ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ; ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮੋਬਾਈਲ ਲੈ ਕੇ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਸਮੇਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੌਣ ਸਨ? ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਕਾਲ-ਲੌਗ/ਕਾਲ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੀਪ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

xii) ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਵੀ ਬੀਰੀ ਸਿੰਘ, ਦਿਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਲੱਕੀ, ਸੁਭਾਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿਤਾ), ਰਾਮ ਪਾਲ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗੇ ਵਧੀਆ ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਮੈਮੋ 'ਤੇ ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਟੀਰੀਅਲ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੁਲਿਸ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ;

xiii) ਕਿ ਇਹ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ

xiv) ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੀਪ, ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਜੀਪ ਵਿੱਚੋਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸ਼ੱਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

3.1 ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ 4, ਪੀਡਬਲਿਊ 5 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 18 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 189 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ; ਬੰਨਾਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2018) 5 ਐਸਸੀਸੀ 790; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਮਹੇਸ਼ ਧੰਲਪੁਰੀਆ (2019) 7 ਐਸਸੀਸੀ 678; ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਉਰਫ਼ ਮਦਾਨੀਆ, (2019) 13 ਐਸਸੀਸੀ 653, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਤਰਕ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ.

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾ - ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ;

4.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਏ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਜੀਪ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ

ਬੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ - ਅਨਵਰ ਅਲੀ

ਸੀ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1- ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਬਕਸੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ

ਡੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ

ਈ) ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ

ਐੱਫ) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ

4.3 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 1, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 3, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 4, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 5, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 11 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 18 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

4.4 ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 100(4) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਸ਼ਕ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰੋਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, (1998) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 625 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ.

4.5 ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਸੀ. ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 567 (ਪੈਰਾ 55) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, (1994) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 299 (ਪੈਰਾ 6) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾ ਰੇਣੁਕਈਆ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2017) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 81, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਨੀਅੱਪਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ

ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ।

4.5 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ; ਜੀਪ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ; , ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 7 ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ; ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

4.6 ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਸਥਿਤੀਗਤ ਸਬੂਤ, ਫੈਕਟਮ ਪ੍ਰੋਬੈਂਡਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੀ. ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 593 (ਪੈਰਾ 22 ਤੋਂ 24) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਜੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 436, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 30, 31. 31.1, 31.2, 31.3, 31.4 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। . ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਗੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ।

4.8 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

5.1 ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ?

5.2 ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 378 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

5.2.1 ਬਾਬੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 378 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਪੈਰੇ 12 ਤੋਂ 19 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> **12.** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਗੜੇ ਸਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਸਥਿਰ ਸਨ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ

ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਗਲਤ ਬੋਝ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਵੀਡੀ ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ (1975) 3 ਐਸਸੀਸੀ 219, ਸ਼ੰਭੂ ਮਿਸਿਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1990) 4 ਐਸਸੀਸੀ 17, ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (2003) 1 ਐਸਸੀਸੀ 761, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ (2004) 10 ਐਸਸੀਸੀ 699, ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ (2006) 9 ਐਸਸੀਸੀ 731, ਯੂ.ਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (2007) 13 ਐਸਸੀਸੀ 102, S. ਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਰਾਮੀ ਰੈਡੀ (2008) 5 ਐਸਸੀਸੀ 535, ਅਰੁਲਵੇਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 206, ਪਰਲਾ ਸੋਮਸ਼ੇਖਰ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ (2009) 16 ਐਸਸੀਸੀ 98 ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਚਪੀ ਰਾਜ (2010) 2 ਐਸਸੀਸੀ 445)

13. ਸ਼ਿਓ ਸਵਰੂਪ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ ਸਮਰਾਟ ਏਆਈਆਰ 1934 ਪੀਸੀ 227 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: (ਆਈਏ ਪੀ. 404)

"... ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (1) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ; (2) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ (4) ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੁਸਤੀ; ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸੀ।"

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਤੁਲਸੀਰਾਮ ਕਾਨੂ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 1, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 216, ਐਮ.ਜੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 200, ਖੇਦੂ ਮੋਹਟਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1970) 2 ਐਸਸੀਸੀ 450 ਸੰਬਾਸੀਵਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1998) 5 ਐਸਸੀਸੀ 412, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ ਰਾਜ (2002) 4 ਐਸਸੀਸੀ 85 ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੰਜੇ ਠਾਕਰਾਨ (2007) 3 ਐਸਸੀਸੀ 755)

15. ਚੰਦਰਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐਸਸੀਸੀ 415 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ: ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 432, ਪੈਰਾ 42)

"(1) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ।

(3) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੀਕਰਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, 'ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ', 'ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ', 'ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਾਤ', 'ਵਿਗੜੇ ਸਿੱਟੇ', 'ਚਮਕਦਾਰ ਗਲਤੀਆਂ', ਆਦਿ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਝਿਜਕ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ 'ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਧਦੇ ਫੁੱਲਣ' ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹਨ।

(4) ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਸਰਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਜਬ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਣੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

16. ਘੁਰੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (2008) 10 ਐਸਸੀਸੀ 450 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਫਾਇਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

17. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਰੇਸ਼ (2009)9 ਐਸਸੀਸੀ 368 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ:(ਐਸਸੀਸੀ 374, ਪੈਰਾ 20)

"20.... ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ।"

18. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਬੰਨੇ (2009) 4 ਐਸਸੀਸੀ 271, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲੀ ਹਾਲਾਤ

ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 286, ਪੈਰਾ 28)

"(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਪਟਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ;

(ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ;

(iii) ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋਇਆ;

(iv) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ;

(v) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(vi) ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਨਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 401 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਵਿਗੜਿਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

5.2.2 ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"20. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਖੋਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ/ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਿਪਰੀਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ "ਸਬੂਤ ਦੇ ਭਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ" ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਖੋਜ ਇੰਨੀ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਦੇ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। (ਵੀਡੀਏ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕਿੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

(1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 635, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਕਮ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ 1992 ਸਪਲਾਈ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312, ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਰਬੜ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ 1994 ਸਪਲਾਈ (2) 3) ਐਸਸੀਸੀ 665, ਗਯਾ ਦਿਨ ਬਨਾਮ ਹਨੂੰਮਾਨ ਪ੍ਰਸਾਦ (2001) 1 ਐਸਸੀਸੀ 501, ਅਰੁਵੇਲੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 206 ਅਤੇ ਗਾਮਿਨੀ ਬਾਲਾ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 636)"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

5.2.3 ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1999) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 10 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਆਦੇਸ਼ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

5.3 ਵਿਜੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 378 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1952 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ। ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"31. ਉਮੇਦਭਾਈ ਜਾਦਵਭਾਈ (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 228 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਅਧੀਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 233)

> "10. ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ

ਮਹੱਤਵ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਠੋਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ।"

31.1. ਸੰਬਾਸੀਵਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412 ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਗੜ ਗਏ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 416)

> "8. ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੂਲਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ, ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ। ਪਰ ਫਿਰ ਕੀ ਇਹ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।"

31.2. ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਉਨੀਥਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1999) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 309 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੱਤ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਸਥਿਰ ਸੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਬੰਧਤ/ਮਟੀਰੀਅਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ।

31.3. ਐਟਲੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 807, ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ: (ਏਆਈਆਰ ਪੰਨਾ 809-10)

"5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ

ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਈਡਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਾਰ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ, ਅਰਥਾਤ ਸੂਰਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਐਸ.ਸੀ. 52; ਵਿਲਾਇਤ ਖ਼ਾਨ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਐਸ.ਸੀ. 122) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

31.4. ਕੇ. ਗੋਪਾਲ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. (1979) 1 ਐਸਸੀਸੀ355 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਘੜਤ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਤਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

5.4 ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ. ਬਾਬੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਪੈਰੇ 22 ਤੋਂ 24 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> **"22.** ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2008) 15 ਐਸਸੀਸੀ430 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 435, ਪੈਰਾ 15)
>
> "15.... ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:
>
> (i) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;
>
> (ii) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;
>
> (iii) ਹਾਲਾਤ, ਸੰਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ
>
> (iv) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ. (ਦੇਖੋ ਗੰਭੀਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1982) 2 ਐਸਸੀਸੀ 351)"
>
> **23.** ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 116 ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਝੂਠੇ ਬਚਾਅ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ

ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 185, ਪੈਰਾ 153)

(i) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤ "ਲਾਜ਼ਮੀ" ਜਾਂ "ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ "ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ" ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ;

(ii) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ;

(iii) ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;

(iv) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(v) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। v. ਸਤੀਸ਼ (2005) 3 ਐਸਸੀਸੀ 114 ਅਤੇ ਪਵਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ (2009) 15 ਐਸਸੀਸੀ 259.

24. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਟੀ.ਐਨ. (2009) 14 ਐਸਸੀਸੀ 415 ਵਿੱਚ, ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤੱਥ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। (ਦੇਖੋ ਰਮੇਸ਼ ਭਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2009) 12 ਐਸਸੀਸੀ603)"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

5.5 ਜੀ ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰੇ 23 ਅਤੇ 24 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"23. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਹਾਲਾਤੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਤੱਥ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। ਮੁੱਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਾਇਬ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲਿੰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਤੱਥ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਬੂਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤੱਥ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁੰਮ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਲਿੰਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ

24. ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕੱਠੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਖੁਦ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਾ ਹੋਣ। ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕੱਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਹਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ

ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲੜੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਿੰਕ ਹਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ, ਫਿਰ ਝੂਠੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ?

6.1 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ; 9.9.2010 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਧਿਰ ਨੇ ਜੀਪ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਬਕਸੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 6 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 7 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 9.9.2010 ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਾਮੱਗਰੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਕੂ, ਰੱਸੀ, ਬਕਸੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ 9.9.2020 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 18-ਆਈ.ਓਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ 8.9.2010 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 9.9.2010 ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 4 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਤੋਂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਰੱਸੀ, ਚਾਕੂ ਆਦਿ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੋ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 4 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 5 ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਰੱਸੀ ਅਤੇ ਚਾਕੂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾ ਤਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ 2.9.2010 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਜਾਂਚ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਆਈਓ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 8.9.2010 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ

ਸਥਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ 2.9.2010 ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਆਈ.ਓ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 2.9.2010 ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੋਂ ਚਾਕੂ ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਆਈ.ਓ ਨੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਆਈਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਪੀ 52, ਚਾਕੂ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ 59 ਅਤੇ ਵੈਸਟ ਐਕਸ. ਪੀ 54. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ4 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ5 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਰੱਸੀ 2.9.2010 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 9.9.2010 ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਚਾਕੂ, ਰੱਸੀ ਆਦਿ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਕੂ, ਰੱਸੀ ਅਤੇ ਵੇਸਟ 2.9.2010 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, 8.9.2010 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਜੀਪ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਜੀਪ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇਕ ਜੀਪ ਲਵਾਰਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਕਰੀਬ 300 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾ ਕੇ ਭੁੰਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਜੀਪ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਿਆ | ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 166 (3 & 4), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 100 (4) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੁੱਚੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

8. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.7 ਦੀ ਜੀਪ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ7 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਈਓ ਨੇ ਵੀ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ. 6 ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਰੇਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ

ਹੈ। ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

9. ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਰਾਦਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ. ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਾਹਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 1995 ਐਸਯੂਪੀਪੀ (1) ਐਸਸੀਸੀ 80 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਬੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਲਦਾ ਹੈ। ਪੈਰੇ 25 ਅਤੇ 26 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> **"25.** ਯੂ.ਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ (2008) 16 ਐਸਸੀਸੀ 73 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀਪੀ. 87-88, ਪੈਰੇ 38-39)
>
> > "38.... ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।
>
> 39. ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਰਾਦਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। . ਇਹ ਵੀ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੋਸ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।"
>
> **26.** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਲਦਾ ਹੈ। (ਪੰਨਯਾਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ

ਆਫ ਟੀ.ਐਨ. (2009) 9 ਐਸਸੀਸੀ 152).

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

10. ਕੇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਣਗੌਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 20.09.2016 ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 464 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 15.06.2012 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2011 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 05 ਵਿੱਚ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ, ਕੁੱਲੂ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਪੁੱਤਰ ਗਾਮਾ ਅਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਫ ਮੁਹੰਮਦ ਪੁੱਤਰ ਸੰਪਤ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE